

MONITORIZARE PENTRU O BUNĂ GUVERNARE DE MEDIU

„Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, Implementat de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Fondului Global de Mediu

Decembrie 2015 ❖ Ediție specială ❖ Se distribuie în mod gratuit

Comunitatea neguvernamentală de mediu, autoritățile locale și Ministerul Mediului - împreună pentru o bună guvernare a Nistrului. Mai 2015, Talmaza, Ștefan Vodă

Tatiana MARIN,
președinta AO Mișcarea
Ecologistă Ștefan Vodă:

- Prin implicarea în luarea deciziilor de mediu se poate îmbunătăți performanța și imaginea instituțiilor de resort, reducând cumătrismul și corupția. În același timp, administrația publică locală ar fi pregătită să împărtășească informațiile într-o manieră clară, încurajându-ne să ne exprimăm opiniile, pentru a influența deciziile locale și, în același timp, pentru a asista reprezentanții administrației publice locale în rezolvarea problemelor comunitare. Exemple de implicare și participare avem în elaborarea PLAM Ștefan Vodă, a Planului Strategic Socio-Economic al orașului Ștefan Vodă, a Planului Strategic Socio-Economic al satului Marianca de Jos, a Raportului privind Reducerea Riscurilor de Dezastre în raionul Ștefan Vodă, la ședințele comisiilor raionale unde este apreciată opinia sectorului asociativ.

Pentru a determina interesul publicului de participare la luarea deciziilor, este de dorit ca autoritățile să încurajeze cetățenii să participe la ședințele

Consiliului local, putând intra astfel în contact cu problemele locale, precum și cu procedurile prin care se ia o hotărâre sau alta. Astfel, cetățenii vor înțelege drepturile și responsabilitățile care le revin pentru o participare activă la luarea deciziilor locale, care le pot influența direct sau indirect viețile; vor fi pregătiți să lucreze constructiv și onest pentru a sprijini reprezentanții administrației publice în rezolvarea problemelor locale.

Noi avem o colaborare activă cu administrațiile locale din comunitățile raionului Ștefan Vodă, iar cu sprijinul Mișcării Ecologiste din Moldova am consolidat un grup de lucru prin care se aplică practicile de interacțiune a cetățenilor, a reprezentanților societății civile cu autoritățile publice locale, întru luarea deciziilor de mediu.

Participarea la luarea deciziilor și monitorizarea – la nivel local

Rodica FRECĂUȚANU,
președinta AO „Caroma
Nord”, Bălți:

- Participarea publicului în procesul monitorizării politicilor publice (mai ales de mediu) este una dintre recomandările europene. Pentru a asigura deschidere și responsabilitate este nevoie să fie în mod clar făcute cunoscute anumite aspecte: care sunt problemele examinate, care sunt mecanismele de consultare utilizate, care sunt părțile consultate și pentru care motiv au fost ele alese, care sunt factorii care influențează formularea politicii publice. Participarea părților interesate la elaborarea unei politici publice trebuie să înceapă încă din momentul în care opinia lor mai poate fi luată în considerare. De aceea, infor-

marea cetățenilor este considerată o primă treaptă care asigură un proces de participare suficient de transparent și care permite cetățenilor interesați să analizeze ce se întâmplă în diverse sectoare și să evalueze consecințele unor decizii asupra lor. Administrația publică (în cazul nostru cea locală) evită să implice publicul la luarea deciziilor, preferând să-l pună în fața faptului împlinit, publicând pe paginile web oficiale hotărârile deja luate (destul de puține).

Proiectul implementat de Mișcarea Ecologistă din Moldova și sprijinul pe care l-am primit în consolidarea capacităților la nivel local, ne încurajează să continuăm demersurile noastre către administrația locală și să solicităm implicarea publicului la luarea deciziilor.

Sofia URSUL, președinta
Asociației Cetățenilor cu
Inițiativă, Cantemir:

- Domeniul de monitorizare a politicilor de mediu este unul foarte timid în Republica Moldova, cetățenii nu-și văd locul și rolul participării lor în acest proces, iar uneori puterea locală este speriată, cel puțin, de cuvântul „monitorizare” sau „participare a cetățenilor”. În cadrul sesiunilor de instruire „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, desfășurate de Mișcarea Ecologistă din Moldova, mi-am reconfirmat teza că este absolut necesar ca cetățenii să fie informați, să semnaleze probleme acolo unde văd, mai ales în domeniul mediului, cu atât mai mult cu cât noi avem un cadru legal foarte permisiv, mai ales că Republica Moldova a aderat prima la Convenția de la Aarhus care lărgeste drepturile și posibilitățile cetățenilor de a se implica în procesul decizional din domeniul mediului. Lipsa noastră de atitudine în această privință se poate compara cu imaginea tipică a unui om care își taie creanga de sub picioare – zi de zi, încetul cu încetul, noi, afișând indiferență și necunoaștere, slăbim unicul suport care ne ajută să supraviețuim.

Conferință de totalizare a proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”

La început de 2015, Mișcarea Ecologistă a dat startul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, devenind astfel inițiativa unui nou concept pentru Republica Moldova: monitorizarea politicilor publice într-un domeniu destul de neglijat de administrație – mediul înconjurător. Acest sector s-a dovedit a fi unul foarte dinamic, aglomerat și caracterizat de un volum mare de lucru, iar Ministerul Mediului a dat dovadă de o organizare demnă de admirat pentru a duce la bun sfârșit titanica muncă planificată pentru anul 2015.

Pornind de aici, Mișcarea Ecologistă din Moldova a început procesul de monitorizare a politicilor publice elaborate de Ministerul Mediului (și nu numai) pentru a avea o evidență asupra proiectelor de legi, a proiectelor de hotărâri de guvern, a actelor normative și a deciziilor menite să îmbunătățească cadrul legislativ al acestui domeniu. De fapt, scopul proiectului implementat de Mișcarea Ecologistă a vizat consolidarea capacităților reprezentanților societății civile de monitorizare, evaluare și formulare a recomandărilor privind îmbunătățirea politicilor de mediu și buna guvernare a domeniului ecologic pentru anul 2015 la nivel național și local. Necesitatea consolidării acestor capacități este motivată de imperativul realizării prevederilor de mediu din Acordul de Asociere și a Strategiei de mediu 2014-2023. Aceste două documente au devenit cap de afiș din anul 2014, iar anul 2015 a oferit administrației centrale ocazia de a demonstra măsura în care Republica Moldova este gata să parcurgă anevoiosul drum al integrării europene. Prin intermediul proiectului sus-menționat, Mișcarea Ecologistă din Moldova a antrenat organizații neguvernamentale cu profil ecologist, grupuri de inițiativă locală și cetățeni activi, precum și reprezentanți ai autorităților centrale și locale care au devenit parteneri de cursă lungă pe acest drum încă neabătătorit – monitorizarea politicilor publice în domeniul mediului.

Totalizări și planuri

Pe data de 25 noiembrie 2015, Mișcarea Ecologistă din Moldova și-a invitat acești parteneri la o conferință de totalizare a rezultatelor proiectu-

Valeriu Munteanu, ministrul mediului și Alecu Reniță, președintele MEM, la Conferința de totalizare

acestor rezultate. Pentru început, au fost menționate interdicțiile impuse asupra pescuitului industrial-comercial în obiectivele acvatice piscicole naturale din Republica Moldova și a comercializării ilicite a sedimentelor extrase din albiile râurilor cu potențial navigabil (râul Prut și fluviul Nistru). Domnul ministru a accentuat numeroasele eforturi de lobby depuse de organizațiile ecologiste pentru a atrage atenția autorităților în privința impactului acestor acțiuni asupra mediului înconjurător. Discuția s-a axat și pe situația problematică a Stâncilor de la Horodiște (și asupra multor obiective naturale care fac parte din lanțul Toltrelor Prutului) care sunt transformate în cariere de piatră/ghips/var. Acestea au fost menționate și de președintele Mișcării Ecologiste, Alecu Reniță, care a continuat șirul dosarelor ecologice nerezolvate până acum și care au constituit subiectul nenumăratelor demersuri semnate de MEM: problema deșeurilor, deversarea poluanților în râuri, problema spațiilor verzi etc. Gravitatea fiecărei dintre aceste probleme a fost descrisă și de către alți participanți la conferință. Domnul Maxim Burduja din municipiul Bălți a adus în prim-plan problema gunoștii de la periferia municipiului Bălți, care este incendiată permanent și care determină apariția altor probleme de mediu: poluarea apelor și impurificarea solului. Dumnealui a accentuat neputința autorităților de control (Agenția Ecologică Bălți) de a stopa acest fenomen prin intermediul clasicelor amenzi, care nu contribuie la rezolvarea problemei. Drept urmare, ministrul Mediului a fost invitat la Bălți pentru a aprofunda discuțiile de acest subiect împreună cu Coaliția de

vânătoare (lucru interzis în toate țările din Uniunea Europeană) și de folosirea farurilor aprinse în circulația rutieră pe timp de iarnă (lucru care crește consumul de carbon și contribuie la poluarea aerului din orașe). Toate aceste probleme de mediu necesită, pentru rezolvarea lor, existența unui cadru legislativ concret și bine-chibzuit, iar acest lucru poate fi obținut doar cu implicarea societății civile

Valeriu Guțu, primarul satului Cioarești, raionul Nisporeni, vorbește despre cooperarea cu populația întru buna guvernare de mediu

chiar de la prima etapă a procesului decizional: participarea la elaborarea politicilor publice.

În continuare, o abordare tehnică asupra politicilor de mediu a fost oferită de doamna Maria Nagornii, șefa Direcției analiză, monitorizare și evaluare a politicilor din cadrul Ministerului Mediului, care a prezentat audienței informații legate de Acordul de Asociere și capitolele care prevăd reglementări legate de mediul înconjurător și politicile de mediu. Acordul de Asociere reprezintă, alături de Strategia de mediu 2014-2023, documentele-cadru care au stabilit direcțiile principale de acțiune ale Ministerului Mediului și obiectivele pe care Guvernul trebuie să le atingă în decurs de 2-4 ani de la intrarea în vigoare a sus-numitului Acord. Doamna Nagornii a enumerat obstacolele întâlnite în calea respectării angajamentelor asumate de Republica Moldova (numărul redus de personal și de specialiști, lipsa surselor de finanțare, instabilitatea Guvernului) și reanțele adunate din anul precedent (3 politici de mediu nefinalizate). Legat de obiectivele prevăzute în Strategia de mediu, M. Nagornii a specificat faptul că raportarea rezultatelor obținute în cadrul implementării acestui document se va efectua în anul 2016 (pentru

anul 2015), raportul fiind publicat pe pagina web a Ministerului Mediului.

Trei grupuri regionale

În cadrul conferinței au venit cu prezentarea rezultatelor și grupurile regionale de lucru facilitate de Mișcarea Ecologistă din Moldova. Potrivit coordonatoarei grupului de lucru de la Ștefan-Vodă, Tatiana Marin, primele rezultate înregistrate de grupul regional de lucru Ștefan-Vodă țin de semnarea unui Acord cu conducerea raionului Ștefan-Vodă, intitulat „Consolidarea parteneriatului între societatea civilă și APL pentru o bună guvernare și dezvoltare locală”. Acest acord reprezintă o primă etapă pe drumul amplului proces de încurajare a publicului la o participare activă în procesul de luare a deciziilor democratice și stabilirea unei colaborări de durată între societatea civilă, administrația publică locală și cetățeni. Grupul de lucru de la Bălți, condus de Rodica Frecăuțanu, Asociația „Caroma-Nord”, a coagulat în jurul său factori

sa, comuna Carahasani, acolo unde implicarea comunității a determinat apariția unor frumoase rezultate: elaborarea unui Plan de mediu, inițierea consultărilor pentru un Plan strategic de dezvoltare socio-economică a localității, desfășurarea permanentă de concursuri menite să promoveze participarea civică. Primarul de Cioarești, care a implementat o serie de proiecte de succes cu ajutorul comunității sale, a subliniat ideea de coordonare a strategiilor la nivel național, cum ar fi cea legată de colectarea regională a deșeurilor – proiect pentru succesul căruia se cere o atentă consultare cu publicul.

La finalul conferinței, participanții au manifestat dorința de a aduce completări la șirul discuțiilor de până acum. Angajații Inspectoratului Ecologic de Stat și ai Agenției Ecologice au insistat pe necesitatea reactualizării legislației de mediu, iar reprezentanții instituțiilor de învățământ (doamnele Maia Zlotea de la Mereni, Anenii Noi și Maria Rusu de la Liceul Teoretic „Gheorghe Asachi” din Chișinău)

Participanți la Conferință

lui și de trasare a noilor direcții de acțiune în cadrul acestui sector încă neexploatat. Evenimentul a debutat cu o introducere făcută de ministrul Mediului, Valeriu Munteanu, care a trecut în revistă rezultatele activității recente a Ministerului și a evidențiat rolul societății civile în obținerea

Mediu Bălți. Dumitru Arion, de la AO „Viitorul Verde”, a vorbit despre soarta spațiilor verzi din capitală, punctând faptul că nu există nici acum (în 2015) un registru al spațiilor verzi local și național. O altă problemă a fost expusă de către Victor Strătilă, membru al Mișcării Ecologiste din Moldova privitor la utilizarea alicelor de plumb la

de decizie implicați în politicile locale de mediu, a încurajat participarea cetățenilor în sectorul de mediu al regiunii de Nord. Grupul de lucru de la Chișinău, reprezentat de Mișcarea Ecologistă Urbană, a readus în atenția tuturor problema deșeurilor, a poluării și a defrișării de spații verzi, punctând asupra necesității unui document strategic capabil să corespundă cu realitățile urbanistice ale orașului Chișinău.

Cetățenii trebuie instruiți să înțeleagă ce înseamnă „participare” și „implicare”

Despre exemple de succes ale cooperării autorităților locale cu populația întru buna guvernare de mediu au vorbit primarii de la Carahasani, raionul Ștefan Vodă (Vlad Cociu) și Cioarești, raionul Nisporeni (Valeriu Guțu). Ambii primari au insistat pe importanța participării comunității în procesul de luare a deciziilor și pe necesitatea desfășurării unui program de educație prin care cetățenii să înțeleagă conceptele de „participare” și „implicare”. Domnul Vlad Cociu a adus drept exemplu localitatea

au abordat problema implicării elevilor și studenților de la vârste cât mai mici în activități de instruire ecologică și protecție a mediului pentru a asigura implicarea lor și în procesele decizionale. Gabriel Mărgineanu, Asociația Biotica, a evidențiat subiectul reorganizării structurilor de mediu, planificat în Strategia de mediu – un subiect foarte sensibil care trebuie consultat într-un mod obligatoriu cu organizațiile societății civile pentru a asigura o reorganizare eficientă. Totodată, dl Mărgineanu a menționat rezultatele foarte bune pe care le-a obținut Ministerul Mediului în aspect legislativ și faptul că autoritatea de mediu este „frunțasă” în ceea ce privește elaborarea cadrului legal și armonizarea legislației de mediu la directivele UE comparativ cu alte ministere – lucru care ar trebui scos în evidență, eventual în cadrul unei analize sau a unui raport consistent.

Încheierea conferinței a demonstrat participanților și organizatorilor că termenul de „monitorizare” a încetat să mai reprezinte ceva abstract pentru Republica Moldova și că nu peste mult timp conceptul generalist al acestui termen va deveni o realitate concretă și plină de rezultate.

Ana APINTEI

Rezultate ale proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”

Ca urmare a realizării, în anul 2015 a proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, Mișcarea Ecologistă din Moldova a obținut o serie de rezultate menite să îmbunătățească și să extindă procesul de monitorizare a politicilor de mediu la nivel național:

- A fost elaborat un manual (ghid) de monitorizare a politicilor publice de mediu, care cuprinde o descriere a etapelor și a ciclului de viață a politicilor publice, de la inițiere la evaluare, cu accent pe etapa de monitorizare (explicată pe parcursul manualului).

- Au fost elaborate buletine informative electronice și transmise către peste 200 de organizații neguvernamentale și persoane fizice implicate în activitățile organizate în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, buletine care sintetizează în mod periodic anunțurile de consultare a diverselor proiecte de legi/hotărâri elaborate de Ministerul Mediului.

- Au fost desfășurate 6 sesiuni de instruire adresate reprezentanților organizațiilor neguvernamentale din sudul, nordul și centrul țării interesate de monitorizarea proceselor decizionale.

- Au fost create 3 grupuri de lucru (Bălți, Ștefan Vodă, Chișinău), formate din reprezentanți ai societății civile și ai Administrației Publice Locale. Acestea au organizat câte 6 ședințe de lucru unde au fost discutate problemele locale de mediu, au fost trasate direcțiile de cooperare între ONG-uri și APL, și inițiate procedurile de elaborare a propunerilor de acțiuni/soluții pentru a pune în practică participarea civică și de luare a deciziilor și a planurilor de acțiuni pentru rezolvarea anumitor probleme concrete.

- Au fost desfășurate 3 ateliere de lucru, în care reprezentanții instituțiilor guvernamentale (Ministerul Mediului) și cei din societatea civilă au elaborat și formulat recomandări pentru armonizarea cadrului legislativ necesar pentru buna guvernare în domeniul mediului.

- Au fost organizate întâlniri cu factorii de decizie în cadrul cărora Mișcarea Ecologistă și reprezentanții autorităților publice locale/centrale au dezbătut probleme legate de gestionarea frauduloasă a fondului forestier, extragerea de aluviuni din fluviul Nistru și râul Prut, monitorizarea calității și cantității resurselor de apă, cu privire la efectuarea vânătorii în perioada 2015-2016 etc.

- Au fost organizate 6 conferințe de presă pe diverse subiecte:

- Parteneriate pentru o cauză ecologistă, prioritățile Ministerului Mediului pentru anul 2015
- Pădurile Moldovei - între dezastru, neputință și reforme
- Abuzuri în fondul forestier național
- Dosare ecologice de mediu - efectul de domino al problemelor nerezolvate în timp
- Politici de mediu în municipiul Chișinău.

- A fost organizată o Conferință practică privind politicile publice în domeniul mediului. La eveniment au participat reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, organizații neguvernamentale de mediu, grupuri de cetățeni activi din țară, reprezentanți ai mass-media care au avut posibilitatea să-și împărtășească experiența și să vină cu noi recomandări și sugestii pentru o mai bună guvernare de mediu în Republica Moldova.

- Au fost transmise, în adresa autorităților publice centrale, demersuri și avice cu propuneri privind documentele de politici în domeniul mediului. Demersurile au fost transmise în contextul consultărilor publice asupra unor documente de politici precum Strategia privind diversitatea biologică a Republicii Moldova pentru anii 2015-2020 și Planul de acțiuni pentru implementarea acesteia, Proiectul Planului de gestionare a bazinului hidrografic Prut, Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea proiectului de lege privind deșeurile, Proiectul Legii solului, Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la efectuarea vânătorii în sezonul de vânătoare 2015 - 2016 precum și a altor documente aflate în consultare publică. Totodată, Mișcarea Ecologistă din Moldova a adresat demersuri în vederea evidențierii anumitor probleme din domenii precum: fondul forestier al Republicii Moldova, situația ariilor protejate din țară, implementarea legii cu privire la transparența în procesul decizional la nivelul autorităților publice locale (Legea nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional), pescuitul industrial în bazinele acvatice.

- Au fost realizate materiale media destinate sensibilizării publicului privind importanța participării la implementarea politicilor de mediu (6 Ediții Speciale în Revista „NATURA”, 6 emisiuni radio și un spot video menit să promoveze mesajul întregului proiect).

Anul 2015 își făcea loc în calendare și îl înghesuia pe predecesorul lui într-un colț prăfuit numit „istorie”, promițându-ne să se apuce serios de treburile neterminate de vechiul an. Întâmpinat de o țară fără guvern (guvernul Leancă își dăduse demisia pe data de 10 decembrie 2014), noul an ne-a găsit plini de frământări, griji și speranțe pe jumătate exprimate în legătură cu o nouă administrație. Pe data de 14 februarie s-a dat șfară în țară că

colului 24 din Legea nr. 64-XII din 31 mai 1990 cu privire la Guvern. Prin această lege adoptată de Parlament la 31 iulie 2015, Ministerul Mediului s-a angajat ca în termen de 3 luni să preia de la Agenția „Moldsilva” atribuțiile de elaborare a politicilor de stat în domeniile silviculturii și cinegeticii, iar Inspectoratul Ecologic de Stat - să preia din atribuțiile de control ale Agenției. Acestei legi i-a urmat o Hotărâre de Guvern elaborată și propusă de Ministe-

Soarta vechilor dosare de mediu nu rămâne incertă

avem un nou cabinet de miniștri, dornic să continue procesul de integrare europeană a Republicii Moldova - povestea de succes a Parteneriatului Estic.

2015 i-a pus la muncă pe toți care aveau și n-aveau chef. Ministerele și-au încropit programele de activități, și-au împărțit lucrul pe trimestre, iar presa și societatea civilă și-au reluat posturile de urmărire prin vizor a activității celor aleși.

Zbateri întru protecția mediului

Mișcarea Ecologistă din Moldova s-a așezat și ea la masa mare a problemelor, readucând în atenția autorităților probleme vechi de mediu: încălcarea legislației de mediu, abuzuri de gestionare a patrimoniului natural, probleme ecologice agravate de interese economice etc.

Construcții de beton în pădurile arendate

Revista „NATURA” a găzduit în paginile sale tot șirul de probleme, toate alarmele, toate plângerile și toate grijiile omului simplu căruia îi fuge pământul de sub picioare atunci când topoarele nu-știu-cui fac legea în pădurile vetrei sale. Scrisori pline de amărăciune au luat drumul Chișinăului și au bătut la redacția revistei pentru a dobândi o portavoce capabilă să răzbată în toate ungherele țării. Peștera „Emil Racoviță”, Stâncile de la Horodiște, poluarea râului Ichel, arenda fondului național de păduri, extinderea gunoștilor neautorizate, pescuitul industrial, vânătoarea ilegală, extragerea mascată a nisipului, etc. - un vârtej de probleme care străbătea țara dintr-un capăt în altul și nu întâmpina rezistență de nicăieri și mai ales de la nimeni. Eforturile Mișcării Ecologice din Moldova au continuat și în momente de cumpănă politică, de întorsături de situație și de schimbări de guvernare. Noul guvern, investit pe data de 30 iulie 2015, s-a pomenit invitat să răsfășoare dosarele de mediu nerezolvate de atâta amar de timp și să găsească soluții la ce nu s-a rezolvat până acum.

În contextul în care a trecut un an de la ultimele alegeri parlamentare (30 noiembrie 2015), la care moldovenii au ales o nouă administrație pornită să ducă la capăt niște angajamente ambițioase, Mișcarea Ecologistă din Moldova consideră binevenită o mică radiografie a rezultatelor dobândite de cele 2 guverne de-a lungul anului 2015 în ceea ce privește rezolvarea problemelor de mediu.

Pădurile

După repetate atenționări făcute asupra situației fondului forestier național (conferințe de presă, scrisori oficiale), Mișcarea Ecologistă din Moldova s-a bucurat să constate că Agenția Moldsilva a trecut în subordinea Ministerului Mediului la sfârșitul lunii iulie, modificare întărită de Legea nr. 168 privind modificarea arti-

rul Mediului care modifică și completează Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărire cinegetică și/sau recreere. Modificările propuse de către Ministerul Mediului au fost menite să interzică pe viitor operațiuni de arendă abuzivă a pădurilor, interzicând transmiterea dreptului de arendă către alte persoane fizice sau juridice, majorând prețul arendei de 5 ori și impunând obținerea autorizației de construcție atât din partea Inspecției de Stat în Construcții, cât și a Inspectoratului Ecologic de Stat.

Nisipul și prundișul

Mișcarea Ecologistă din Moldova și Asociația Internațională pentru Protecția Fluviului Nistru „EcoTiras”, au atras o atenție deosebită și navigării pe râurile mari, fenomen care viza în special fluviul Nistru. Legea privind transportul naval intern al Republicii Moldova a solidarizat toate organizațiile de mediu care au insistat asupra faptului că ecosistemele acvatice și riverane vor suferi pierderi enorme din cauza operațiunilor tehnice efectuate pentru a asigura șenalul navigabil. În plus, rămânea necunoscută calea pe care o luau pietrișul, nisipul și alte sedimente după ce erau extrase în scopul curățirii șenalului, iar organizațiile ecologiste au militat tocmai pentru a determina reîntoarcerea acestor sedimente în râu, în amonte de la locul extragerii. Aceste eforturi, deși neglijate de-a lungul întregului proces decizional, au fost încununate de succes abia în luna septembrie 2015, când Ministerul Mediului a propus spre consultare publică proiectul Hotărârii Guvernului în legătură cu modificarea și completarea Legii nr. 176/2013 privind transportul naval intern. Completarea adusă se referă la inserarea unor noi alineate (5 și 6) la articolul 6, care vizează reîntoarcerea în râuri a „sedimentelor solide obținute în rezultatul efectuării lucrări-

Garduri cu sârmă ghimpată în pădurile arendate

lor de amenajare și menținere (întreținere, curățire) a șenalului navigabil” și pun sub interdicție comercializarea materialelor sus-menționate. Mai mult decât atât, Ministerul Mediului a elaborat în aceeași lună un proiect de Hotărâre de Guvern care prevede sancționarea penală pentru extragerea ilegală și comercializarea ilicită a nisipului, pietrișului și prundișului din albiile minore ale râurilor Nistru și Prut. Aceste modificări își găsesc justificare în faptul că activitățile de extragere și comercializare a sedimentelor aduc prejudicii atât economice (peste 250 mii de m³ de sedimente extrase în perioada 2002-2014 care au provocat pierderi bugetare de 2 milioane de lei), cât și naturale (curățarea albiilor fără repunerea înapoi în circuit a nisipului duce la micșorarea considerabilă a locurilor în care peștii își depun icrele).

Vânătoarea

Continuând cu preocuparea legată de conservarea biodiversității, Ministerul Mediului a elaborat în luna iulie 2015 proiectul Hotărârii de Guvern cu privire la efectuarea vânătorii în sezonul 2015-2016, proiect care a fost aprobat de către Guvern pe data de 12 august 2015. Acest document interzice vânătoarea multor specii de animale (cerb, elan, câprior, iepure, potârniche, gâscă, rață, lișiță, găinușă de

baltă, becafină mare, porumbel de scorbura) a căror situație populațională este precară nu doar la nivelul țării, dar și la nivel de regiune (Europa de Est). Deși hotărârea în cauză a stârnit controverse, Mișcarea Ecologistă din Moldova a susținut în totalitate, alături de celelalte organizații de mediu din Chișinău, prevederile noului document, pornind de la ideea că interzicerea vânătorii coincide cu ideile comunității ecologiste.

Pescuitul industrial-comercial

Șirul problemelor care au început să fie soluționate continuă și cu problema pescuitului industrial. Acest abuz în gestionarea resurselor naturale a fost semnalat de Mișcarea Ecologistă din Moldova și revista NATURA încă de la mijlocul anului 2013, când fenomenul pescuitului industrial-

Braconaj pe Nistru

comercial a atins cote alarmante. Acest fenomen a fost încurajat și de legislația permisivă a Republicii Moldova, întrucât există multe reglementări neclare/interpretabile a regulilor de pescuit și a răspunderii în urma încălcării acestora (potrivit Anexei nr. 1 la Legea nr. 149/2006 pentru pescuitul industrial/comercial, este permisă utilizarea năvoadelor, plaselor și ieterelor (pct. 12), iar la pescuitul speciilor nevalorose de pește, se admite folosirea uneltelor cu dimensiunea ochiului mai mică decât cea stabilită (pct. 13)). Demersurile organizațiilor ecologiste adresate Ministerului Mediului pentru a atrage atenția asupra acestor abuzuri s-au repetat an de an, în perioada când Ministerul Mediului urma să publice ordinul de aprobare a cotelor pentru pescuitul industrial/comercial în obiectivele acvatice piscicole naturale (acest proces are loc anual). În 2015 însă, Ministerul Mediului a decis să interzică pescuitul industrial pentru anul 2016. Potrivit Ministerului Mediului, această interdicție este justificată prin nevoia de a oferi un răgaz ecosistemelor acvatice de a-și restabili efectivul numeric al speciilor de pește care le populează. Potrivit ministrului Mediului, Valeriu Munteanu, „doar astfel vom putea contribui la restabilirea resurselor piscicole, în principal în cele două artere vitale pentru noi - râul Prut și fluviul Nistru.”

Poate mulți dintre cititori ar spune că aceste eforturi încununate cu un anumit succes sunt doar o picătură într-un ocean. Poate că după atâția ani de eforturi, pledoarii și jonglări cu atâtea probleme, picătura ne pare un mic David în fața unui Goliat prea agresiv. Încercările Ministerului Mediului ne par că fac parte dintr-un raport de forțe inegal și dur, în care puterea e de partea dezordinii și anarhiei, însă chiar și această modestă picătură ne dă forțe noi, speranțe noi, ne face să deschidem portavocea care ne însoțește mereu.

Silvia URSUL

Pentru inițierea procesului de implementare a Acordului de Asociere, care a fost ratificat de Republica Moldova

prin Legea nr. 112 din 2 iulie 2014, a fost elaborat un Plan Național de Implementare a Acordului de Asociere aprobat prin Hotărârea Guvernului 808 din 7 octombrie 2014. Acordul de Asociere a fost ratificat de toate 28 state membre UE. Acest Acord prevede o serie de priorități de mediu, conținute în special în: Capitolul 11 (Sectorul minier și al materiilor prime (art. 65, 66)), Cap. 13 (Pescuitul și politica maritimă (art. 71-74)), Cap. 16 (Mediul înconjurător (art. 86-91)) și Cap. 17 (Politici climatice (art. 92-97)).

De asemenea, în Acord sunt prevăzute unele capitole ce țin de alte sectoare, dar în care sunt incluse și activități ce țin de protecția mediului: Cap. 3 (Bariere tehnice în calea comerțului, standardizare, metrologie, acreditare și evaluarea conformității (art. 173)), Cap. 12 (Agricultura și dezvoltarea rurală (art. 68)), Cap. 14 (Cooperarea în sectorul energetic (art. 79)) și Cap. 15. (Transporturi (art. 84)).

Implementarea activităților de mediu cuprinse în Acordul de Asociere a fost divizată în două etape: transpunerea a 41 de acte europene (32 de directive și 9 regulamente) în perioada 2014-2017 și implementarea legislației armonizate la Aquis-ul comunitar de mediu în perioada 2017-2024.

Directivele transpuse în prima etapă se referă la o serie de domenii prioritare, cum ar fi: Guvernarea de mediu și integrarea politicii de mediu în celelalte politici (4 Directive); Calitatea aerului (6 Directive); Calitatea apei și gestionarea resurselor (5 Direc-

tive); Gestionarea deșeurilor și a resurselor (4 Directive); Protecția naturii (3 Directive); Poluarea industrială și pericole industriale (2 Directive); Produse chimice (5 Directive și 7 Regulamente); Politici climatice (2 Directive și 2 Regulamente). Dispozițiile acestor directive au un termen de aplicare care variază între 2 și 4 ani de la intrarea în vigoare a Acordului de Asociere, aceste termene diferite fiind justificate de procedurile diverse care trebuie aplicate în funcție de domeniul prioritar: cele care țin de Guvernarea de mediu au un termen de maxim 3 ani, iar directive care țin de Calitatea Aerului sau Poluarea industrială au planificat un termen de implementare de la 4 la 10 ani.

Au fost atinse deja unele rezultate legate de transpunerea unor directive pe anumite domenii prioritare, cum ar fi:

1. Guvernarea de mediu:

- Au fost aprobate/adoptate și sunt în proces de implementare următoarele documente:
- Strategia de mediu a RM pentru anii 2014-2023,
- Strategia de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova pentru anii 2013-2027,
- Strategia de alimentare cu apă și sanitație a localităților din RM până în a.2027,
- Strategia de adaptare la schimbarea climei,
- Strategia privind diversitatea biologică a Republicii Moldova,

• Legea nr. 86 din 25 mai 2014 privind evaluarea impactului asupra mediului.

2. Calitatea apei:

- A fost adoptată Legea Apelor și a mecanismului de implementare a acesteia (circa 18 acte normative),
- A fost adoptată Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare;
- A fost elaborat Regulamentul privind prevenirea poluării apelor din activitățile agricole;
- A fost consolidat potențialul instituțional al Agenției „Apele Moldovei” cu 12 unități;
- Au fost create și delimitate hotarele a 2 districte ale bazinelor hidrografice (Nistru și Prut-Dunărea și Marea Neagră) și elaborate Planurile de gestionare a acestora;
- A fost aprobată lista corpurilor de apă de suprafață a zonelor și a fâșiilor de protecție și a construcțiilor hidrotehnice;
- Elaborarea (la momentul actual) a unui studiu de fezabilitate privind riscurile la inundații și hărțile de hazard și de risc la inundații, precum și a planurilor de management a riscurilor la inundații (suport din partea BEI).

3. Gestionarea deșeurilor:

- A fost elaborat Proiectul Legii deșeurilor – în prezent este în Parlament, se discută la nivel de Comisii,
- Au fost elaborate proiectele Regulamentelor de punere în aplica-

re a Legii deșeurilor: Regulamentul privind deșeurile de echipamente electrice și electronice, Regulamentul cu privire la depozitele de deșuri, Regulamentul privind bateriile și acumulatorii, precum și deșeurile acestora. Acestea vor fi promovate după adoptarea Legii deșeurilor.

4. Produse și substanțe chimice:

- A fost elaborat proiectul Legii substanțelor chimice,
- Au fost elaborate Regulamente precum: Regulamentul privind clasificarea, etichetarea și ambalarea substanțelor și amestecurilor, Regulamentul privind exportul și importul de produse chimice periculoase, în care sunt incluse interdicțiile și restricțiile la producerea, introducerea pe piață, utilizarea și exportul substanțelor chimice,
- A fost elaborat Regulamentul privind autorizarea substanțelor chimice periculoase.

5. Schimbările climatice:

- A fost aprobată Strategia de Adaptare la schimbări climatice,
- A fost elaborat și este în proces de definitivare proiectul Strategiei de dezvoltare cu emisii reduse până în anul 2030,
- Elaborat și definitivat proiectul Planului de acțiuni pentru eliminarea treptată a hidroclorofluorocarburilor până în anul 2040.
- Din păcate, există și unele restanțe din perioada 2014-2015:

• Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind reducerea conținutului de sulf din anumiți combustibili lichizi.

• Elaborarea și aprobarea Programului național de suprimare eşalonată a hidroclorofluorocarburilor pentru anii 2014-2040 în Republica Moldova,

• Proiectul Strategiei privind protecția aerului,

Ministerul Mediului a întâmpinat câteva obstacole și provocări în procesul implementării Acordului de Asociere. Acestea sunt legate în principal de lipsa structurilor necesare și numărul redus de personal, capacitățile limitate ale specialiștilor care activează în domeniu și fluctuația mare de cadre, lipsa surselor financiare necesare pentru implementarea politicii de mediu, și nu în ultimul rând, factorul politic, sau mai bine zis, instabilitatea acestuia.

Există și o serie de probleme instituționale care își pun amprenta asupra respectării angajamentelor asumate de Guvernul Republicii Moldova: suprapunerea, dublarea și lipsa delimitării clare a funcțiilor de elaborare, implementare a politicilor și de control de stat; lipsa unei Agenții de mediu; insuficiența capacităților instituționale ale structurilor de mediu, dar în special ale Ministerului Mediului.

De aceea, este deosebit de necesară realizarea reformei instituționale în sectorul de mediu, care să devină în anul 2016 prioritatea nr. 1 pe agenda ministerului: crearea Agenției de mediu; consolidarea capacităților instituționale ale structurilor de mediu (în special ale Ministerului Mediului).

Maria NAGORNÎI,
Direcția Analiză, Monitorizare și Evaluare a Politicilor,
Ministerul Mediului

Pentru o bună guvernare de mediu: tinerii în apărarea Stâncilor Prutului

Ediție specială realizată în cadrul proiectului „Monitorizare pentru o bună guvernare de mediu”, desfășurat de Mișcarea Ecologistă din Moldova, cu suportul programului „Consolidarea guvernării ecologice prin formarea capacităților organizațiilor non-guvernamentale (ONG)”, finanțat de Uniunea Europeană, Implementat de Programul Naționalilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) și livrat de Programul de Granturi Mici al Fondului Global de Mediu.

SGP își rezervă dreptul de a reproduce materialul gratuit, în întregime sau parțial, în scopuri filantropice legate de activitatea SGP.

Această ediție specială nu poate fi pusă în vânzare liberă și se distribuie gratuit ca supliment la revista cu distribuție națională „Natura”. Tiraj: 8000 exemplare.

Viziunile, opiniile, pozițiile sau strategiile care se includ în această publicație nu neapărat reflectă opinia donatorilor. Surse: www.medi.gov.md, www.particip.gov.md. Fotografii din arhiva MEM și a revistei NATURA.

Coordonator: Alecu Reniță, președinte MEM, mem@mem.md

Adresa: Republica Moldova, Chișinău, str. S. Lazo 13, of. 2A, 022 23 26 54